

ספרי ילדים

CHILDREN'S BOOKS

516 ■ 6/1995 ■ סיון התשנ"ה

שירת ילדים לגיל הרך

היהודי. אביה היה מנהיג ציוני, ד"ר יהודה ליב וילנסקי, וסבה היה משוייך לחסידי חב"ד. בשנת 1957, כשניתן לה פרס ישראל, נימקו השופטים: "כל מה שכתבה - בשביל ילדים כתבה, ובכל מה שכתבה אין טעם לוואי של התיילדות מדעת, אלא טעם של ילדות ממש, מציאותית ואמיתית שיש בו שמחה ותמימות, אבל גם צער ודמעות, חכמת חיים ופגעי החיים, אכזבה ונחמה - כל הסמנים שמהם מבושמת שירה טובה למבוגרים. על כן טועמים בהם טעם שירה לא רק הקוראים הקטנים אלא גם הגדולים".

אנדה עמיר-פינקרפלד (1902-1981) כוכבים בדלי (איור: חוה נתן)

שורת חשובה שייעדה את כתיבתה גם למבוגרים וגם לילדים, אך דווקא יצירותיה לילדים הן אלה שקבעו את מקומה החשוב בפנתאון הספרות העברית.

על פי דבריה, רק במקרה החלה לכתוב יצירות לילדים - בסוף שנות ה-20 נסעה לפולין לבקר את הוריה יחד עם בתה בת החמש. הילדה התגעגעה מאוד לארץ, לתל אביב, לים, לחברות; ואנדה, כדי לנחם אותה, כתבה לה שירים קלילים וקליטים, כאלה שהביאו לה את עולם חדר הצעצועים שלה למקום שבו שהתה. בשובה לארץ הראתה את השירים לקיפנים וליציב, ואלה עודדו אותה לכתוב עוד ועוד. סגנונה השירי המיוחד של אנדה גרם לכל קוראי שירתה לקלטם מיד בעל פה. השירים חרוזים, קלילים וקלים לזכירה. בנושאי שירתה נוגעת אנדה בכל הקשור בעולמו של הילד בגיל הרך: יצירותיה על פי רוב טבולות בהומור ילדי, הרואה בכל המצוי בסביבתו דמויות אנוש, וכך "דוד ירח בשמים לא עצם את העיניים" ו"הלחם המטייל, שהגיע בסוף לשפת הים ונרדם". בשירתה מופיעים צעצועים רבים, הכושי, הדובון והסביבון, וכל אלה בעיצוב נפלא המשלב מציאות ודמיון, כפי שהם מצויים בעולמו של הילד בגיל הרך.

בנימוקי השופטים לפרס ישראל ב-1978 כתבו השופטים: "שירה מצטיינים ברימוס המתנגן שלהם ובחריזתם הקלילה. הילד נהנה ומשתעשע למקרא שירה הציווים מלאי העליצות הלקוחים מעולמו ומאפשרים לו לחרוג מן המציאות האפורה של היום יום. המשוררת מפיחה רוח חיים בפרחים ובצעצועים ורוקמת הכל במרקם שירי מושך, המרתק את הילד בתנועתו, בסודיותו ובצליליו".

ד"ר מירי ברוך

תודתנו נתונה להוצאת דביר ולהוצאת שמואל זימזון בע"מ.

פ יכולים, אנשי חינוך ומשוררים שהיו בארץ בעשורים הראשונים של המאה הנוכחית הבינו כי ללא יצירות תרבות מתאימות לבני הגיל הרך - לא תיווצר בארץ תרבות עברית של ממש.

הקראת היצירות לילדים על ידי ההורים, כמו הציטוט בעל פה של הילדים עצמם (את אותן יצירות), יצרו תשתית תרבותית לעם, שהשפעה העברית אך החלה להיות עברו שפה מדוברת וחייה. לון קיפנים, מרים ילן-שטקליס ואנדה עמיר-פינקרפלד היו מבוני התשתית התרבותית הזו, ויצירותיהם, כפי שנכתבו בשנות ה-30 וה-40 מצוטטות עד היום על ידי דורות של הורים וילדים. שלושת היוצרים זכו בפרסי ישראל לספרות ילדים, ושומר להם מקום נכבד בפנתאון התרבותי של העם, כמו שהוא שמור גם בראשם ובלבם של כל ילדי ישראל שהתחנכו בארץ ב-60 השנים האחרונות.

לון קיפנים (1894-1990) המטריה הגדולה של אבא (איור: פזית מלר-דושי)

לון קיפנים הוא המשורר העברי לילדים הפורה ביותר והמצוטט ביותר בארץ ובעולם היהודי כולו. יצירותיו המרובות: 800 סיפורים ולמעלה מ-600 שירים וכן מחזות רבים - נקראים עד היום בכל חג ובכל עונה בארץ, שירי הזמר שלו, כמו: "שנה הלכה שנה באה, אני כפי ארימה", או "נר לי, נר לי, נר לי, דיקי", "אני פורים, אני פורים, שמח ומבדח" ואחרים הפכו מזמן לקלאסיקה הישראלית ואין ילד, כמו גם מבוגר שאינו יודע לשיר אותם.

קיפנים החל לכתוב בראשית המאה, וכאשר התגורר ליד הגן של הגב' חסיה סוקניק בירושלים - בעת שלמד בבצלאל - מצא שילדי הגן חסרים ופרטואר עברי. הוא החל לכתוב שירי חגים, ומאוחר יותר המשיך וכתב שירים על עונות השנה, על פרחים ("צומחת לסלע צומחת לפלא") ושירים סיפוריים רבים, כמו: "אליעזר והגזר", "המטריה הגדולה של אבא", "שלושה פרפרים" ועוד. בשנת 1978 זכה בפרס ישראל ובנימוקי ועדת השופטים נאמר כי "כל חייו היו קודש לטיפוחה של ספרות הילדים העברית".

מרים ילן-שטקליס (1900-1984) אצו רצו גמדים (איור: תרצה טנאי)

מרים ילן נחשבת למשוררת הטובה ביותר בישראל שייעדה את מרבית כתיבתה לילדים בגיל הרך בלבד. בשירתה הלירית ידעה לתאר את מצוקותיהם הקיומיות של ילדים ("גיגיי", "דני גיבור", "מעשה בילדה בודדה") והצלחה באופן אמין ורגיש ביותר לתאר את הדברים מנקודת התצפית של הילד הסובל עצמו. שירתה כמו גם סיפוריה מבטאים את רגשות הילד באשר הוא, וטבולים באהבת הארץ ובקשר הדוק עם העולם

Children's Books

Children's Nursery Rhymes

P sychologists, educators and poets who lived in Eretz Israel during the first decades of the present century, realised that if there were no proper literature for small children, no proper Hebrew culture would flourish here.

Parents reading nursery rhymes aloud to their children and their recital by heart by the children themselves, created a cultural base for people for whom Hebrew was only just becoming a living, spoken language.

Levin Kipnis, Miriam Yallan-Stekelis and Anda Amir-Pinkerfeld were among the builders of this cultural base and their works, written in the '30's and '40's are still recited today by generations of parents and children.

Each of these writers was awarded the Israel Prize for Children's Literature, and their place in the pantheon of Hebrew culture is assured, as indeed their works are engraved on the hearts and in the minds of all children who were educated here over the last 60 years.

Levin Kipnis (1894-1990)

Daddy's Big Umbrella (Illustrated by Pazit Meller-Dushi)

I n Israel and throughout the Jewish world, Levin Kipnis is perhaps the best known and most-quoted children's poet in the Hebrew language. He wrote a prodigious number of works: some 800 stories and over 600 poems, as well as a large number of plays - and his songs are sung to this day on every Jewish Holiday and to celebrate every new season. Songs like "A year has gone, a new year is on the way", "I will lift up my hands" or "I have a candle, I have a candle, I have a thin candle", "I am Purim, I am Purim, the jolly, joking holiday", and many others - long ago became classic Israeli songs, which every child or adult in the country is familiar with.

Kipnis began writing at the beginning of the century, when he lived next to Mrs. Hasia Sukenik's nursery school in Jerusalem, and was studying at the Bezalel Academy of Art. Here he discovered that the nursery school children had no repertoire of Hebrew songs and began writing songs for the Jewish Festivals. Later he wrote songs on the seasons of the year, on flowers ("From under the rock, wondrously blooms...") and many narrative rhymes, such as: "Eliezer and the Carrot", "Daddy's Big Umbrella", "Three Butterflies". In 1978 he was awarded the Israel Prize and, among other things, the panel of adjudicators wrote that "He devoted his entire life to developing children's literature in Hebrew".

Miriam Yallan-Stekelis (1900-1984)

Hurry, Run, Dwarfs (Illustrated by Tizrah Tanny)

M iriam Yallan, regarded as the most important poet in Israel, devoted her writing exclusively to small children.

In her lyrical songs she knew how to portray the real distress that children suffer ("Gingy", "Danny, the Hero", "A Story of a Lonely Girl") and she manages very faithfully and sensitively to depict things from the suffering child's viewpoint. Her verse and her stories, on one hand, express the sensitivity of all children, and on the other, are immersed in a love for the land of Israel and are closely connected with the Jewish world. Her father was the Zionist leader, Dr. Yehuda Leib Wilensky, and her grandfather was a Lubavich Hasid.

In 1957, when she was awarded the Israel Prize, the adjudicators wrote: "Everything she wrote, she wrote for children and in everything she wrote there is no sense of imitating childhood, but the feeling of childhood itself, real and tangible, with its joy and its innocence, its grief and tears, its worldly wisdom and its catastrophes, its disappointments and consolations - all the ingredients that make up good adult writing, so that not only little readers can enjoy the poetry, but grown-up readers too".

חותמת-ארוע להופעת הבול
SPECIAL CANCELLATION

Anda Amir-Pinkerfeld (1902-1981)

Stars in a Bucket (Illustrated by Hava Nathan)

T his important poetess wrote both for children and for adults, but what she wrote for children was what really determined her place of distinction in the world of Hebrew literature.

She herself declared that it was quite by accident that she began writing for children. At the end of the '20's she travelled to Poland to visit her parents, together with her 5-year old daughter. Her little girl missed her home very much - Tel Aviv, the sea, her friends - and Anda, to console her, wrote her some light, snappy verses of the sort which conjured up home for her the world of her play-room.

On returning home she showed the verses to Kipnis and Yatziv and they encouraged her to keep on writing. Anda's unique lyrical style was such that everyone she showed her work to, immediately committed it to memory. The rhyming verse was light and easy to remember. In her verse, Anda touches on everything connected with the world of the small child. Her work is often immersed in the humour of the child, who can see human characters in everything about him, as in "Uncle Moon in the Skies who does not want to close his eyes", and "The loaf of bread who goes for a walk, ends up on the sea shore and falls asleep".

Her poems contain a lot of toys, teddy bears and spinning toys, and they are all wonderfully organised and integrated into the reality and imagination of the world of the small child.

In 1978 the Israel Prize Committee wrote: "Her poems excel in their musical rhythm and their easy rhymes. The child can enjoy and be entertained by reading her descriptive poems, which are full of a gaiety taken from his own world, which allows him to leave behind day-to-day realities.

The poetess breathes the breath of life into flowers and toys and weaves them all into an attractive poetic composition, capturing the child in his movement, his secrecy and his sounds.

Dr. Miri Baruch

We express our thanks to the Dvir Publishing Co. and to the Shmuel Zimzun Publishers Ltd.

CHILDREN'S BOOKS

Issue: June 1995
Designer: Ronen Goldenberg
Size: 40 mm x 25.7 mm
Plate nos: 253, 254, 255
Sheets of 15 stamps, Tabs: 5
Printers: E. Lewin-Epstein Ltd.
Method of printing: Offset

LIVRES D' ENFANTS

Emission: Juin 1995
Dessinateur: Ronen Goldenberg
Format: 40 mm x 25.7 mm
No. de planches: 253, 254, 255
Feuilles de 15 timbres, Bandelettes: 5
Imprimerie: E. Lewin-Epstein Ltd.
Mode d'impression: Offset

LIBROS INFANTES

Emission: Junio de 1995
Dibujante: Ronen Goldenberg
Tamaño: 40 mm x 25.7 mm
No. de planchas: 253, 254, 255
Pliegos de 15 sellos, Bandeletas: 5
Imprenta: E. Lewin-Epstein Ltd.
Sistema de impresion: Offset

השירות הבולאי - טל. 03-5123933
שדרות ירושלים 12, תל-אביב-יפו 68021

Philatelic Service - Tel. (972)-03-5123933
12 Sderot Yerushalayim, 68021, Tel-Aviv-Yafo